

**SECRETARIAT FOR THE ECONOMY
OF THE HOLY SEE**

ADAM, EVA I CRKVA NAKON PILULE

1. lipnja 2015.

Zagreb, Hrvatska

Zemlje engleskog govornog područja

U svim zapadnim zemljama engleskog govornog područja, izuzev Irske i Malte, katolici čine manjinu čiji se postotak kreće od 24 posto u SAD-u (2007. godina) do 9 posto u Engleskoj (2011. godina) te 12,6 posto u Novom Zelandu (2006. godina). Većina stanovništva je anglikanske ili protestantske denominacije, s niskom razinom prakticiranja vjere i visokom razinom neuključenosti. Broj osoba koje ne pripadaju nijednoj religiji, pak, sve više raste.

Sve to znači da u zemljama engleskoga govornog područja ne možemo pronaći tradicionalno savezništvo Crkve i vlasti ili bilo koju drugu važnu poveznicu između Crkve i niza oligarhija (osim možda u Irskoj nakon njezine neovisnosti) koje su do nedavno demokratskim putem održale vlast u parlamentu.

Mnogi su katolici iz engleskih kolonija imali irske korijene, pa čak i u Sjedinjenim Američkim Državama, etnička netrpeljivost Engleza i Iraca, koja je bila povezana sa željom za irskom neovisnošću, otežavala je situaciju u području religijskih odnosa.

Drugi vatikanski koncil

Dana 25 siječnja 1959. godine papa Ivan XXIII., na opće iznenađenje i zaprepaštenje, najavljuje sazivanje novog koncila u svrhu obnove vjerskog života Crkve i osuvremenjivanja njezina učenja, pravila i organizacije.

Mišljenje pape Ivana XXIII. kako su načini na koji Crkva funkcionira nastali u svijetu kojeg više nema, te da više nisu odgovarajući bilo je točno, i nisam nimalo siguran bili se ključne promjene koje je Koncil uveo – poput priznavanja uloge vjernika laika, kolegijalnosti biskupa, važnosti dijaloga sa svijetom, umjesto stalnih osuda, odbacivanja prisilnog nametanja vjere od strane države, ekumenizma i liturgijskog slavlja na narodnom jeziku (što navodno Koncil nikad nije predložio) – ostvarile da nije bilo Koncila.

Koncil je donio i donosi nam mnoge blagoslove, promjene koje su dobrobit crkvenim zajednicama. Učenje o ekumenizmu preobrazilo je australski javni život i gotovo u potpunosti iskorijenilo prastaru netrpeljivost između katolika i protestanata. Danas ne možemo zamisliti da se „miješani brakovi“ katolika i nekatolika slave izvan Crkve u sakristiji, kao što je to u ono vrijeme bilo potrebno. Vodstvo vjernika laika sada postoji u svim katoličkim institucijama, uključujući i župe, koje moraju biti pod vodstvom svećenika.

Dogodila su se mnoga iznenađenja. Nitko nije očekivao razvoj novih laičkih pokreta ili fenomenalan uspjeh Svjetskih dana mladih, a i jedno i drugo plodovi su ideja i pouka Koncila.

Dogodile su se i neke druge stvari. Nisam uspio predvidjeti doktrinarnu i moralnu konfuziju do koje je došlo kada su, uglavnom pogledi sekularne većine u zapadnom društvu prodrli u katolička srca i misli. Ta je zbunjenost posebno vidljiva u shvaćanju seksualnog morala, braka i obitelji, zbog čega je odbačen nauk pape Pavla VI. izrečen u enciklici *Humanae vitae* iz 1968. godine protiv neprirodne kontracepcije, a i danas ga se diljem svijeta odbacuje.

Slično tome, nitko koga ja znam nije predvidio pošast maloljetničkog seksualnog zlostavljanja, koje je bilo razotkriveno, te se čini kako je bilo najintenzivnije 1970-ih i 1980-ih. Ovo zlo starije je od moralne zbunjenosti tog vremena i ima svoje uzroke i složene čimbenike, uključujući i neuspjeh biskupa i crkvenih vlasti da daju prednost žrtvama i prijave zločine policiji. Zanimljivo je napomenuti da je pojava zlostavljanja u Crkvi bila na vrhuncu u isto vrijeme kada i moralna

zbunjenost. Posljedice tih zločina pratit će nas, a što je strašno i same žrtve, još dugo. Moramo ući u razdoblje dubokog promišljanja o tome kako je Crkva postala mjesto gdje se takvo zlo moglo tako dugo događati bez da se rješava, dok u isto vrijeme radimo sve što možemo kako bi pružili podršku onima koji su proživjeli zlostavljanje i surađivali s civilnim vlastima kako bi im pružili pravdu i iscjeljenje.

Nisam upoznao ikoga, bilo tijekom ili ubrzo nakon Koncila, tko je uspio predvidjeti poplavu napuštanja svećeništva i vjerskog života, te posljedično tome nestajanje mnogih crkvenih redova i opadanje poziva u mnogim dijelovima engleskog govornog područja. Jedna od procjena navodi kako je 32 000 svećenika iz cijeloga svijeta napustilo poziv tijekom pontifikata pape Pavla VI. (1963. – 1978.).¹ Godine 1966. broj redovnica u Australiji bio je 14 662, no 2012. godine bilo ih je samo 4765, prosječne dobi od 74 godina. U Sjedinjenim Američkim Državama, kao i u mnogim biskupijama u Engleskoj i Australiji, broj poziva na dijecezno svećeništvo danas je zadovoljavajući. No, situacija u Irskoj je drukčija.

Osim definiranja uloge svih biskupa kao nasljednika apostola a ne poslanika pape, u nauku o kolegijalnosti Dogmatska konstitucija Drugoga vatikanskog koncila o Crkvi *Lumen gentium* priznala je i krsno dostojanstvo vjernika laika.

To je bio pravovremen potez za društvo koje je izraslo iz okruženja u kojem su antagonistički pritisci toliko ojačali da su u priličnoj mjeri nadišli kapacitete smanjenog broja svećenika i redovnika za učinkovit otpor. Osnovna pouka kojom poučavamo sve ljude dobre volje – nastojati surađivati a ne osuđivati te redovito sudjelovati u javnim raspravama – temeljni su stavovi gotovo svakog katolika današnjice.

Radikalni liberali i reacionari (lefebvristi) izopačili su Drugi vatikanski koncil i naštetili katoličkom životu, što je papu Pavla VI., na devetu godišnjicu njegova izbora za papu, za vrijeme trajanja Koncila, navelo da napomene kako je „iz neke pukotine dim Sotonin ušao u hram Božji“ (Propovijed, dana 29. lipnja 1972. godine).

¹ Elena CURTI, Priests in Search of a Role, u: *The Tablet*, 17. kolovoza 2002.

Savjest

Zemlje engleskog govornog područja dale su značajan doprinos vjerskim slobodama na Koncilu, a to se posebno odnosi na utjecaj koji je imao sjevernoamerički isusovac o. John Courtney Murray S. J. na Deklaraciju o vjerskoj slobodi *Dignitatis humanae* iz 1965. godine s naukom da država ne može prinudom utjecati na vjerska uvjerenja. Prema riječima o. Murraya to je bio „najkontroverzniji dokument čitavog koncila“. Također je dodao da je „koncilska afirmacija načela slobode bila u tekstu usko ograničena. Ali tekst je bačen u more čije su obale duge u univerzalnoj Crkvi. Valovi će se valjati daleko.“²

Murray je bio u pravu, jer su neki napravili skok s ispravnog priznavanja ograničenja moći države da provodi prinudu na vjerska uvjerenja ili praksu na štetnu afirmaciju prvenstva savjesti, koje u najgorem slučaju omogućuje kršćanima da unutar službenih kršćanskih učenja o vjeri i moralu izaberu samo ona koja im odgovaraju.

Oni oprezniji govore o prvenstvu informirane savjesti, ali savjest stoji pod istinom i riječju Božjom, a ne iznad nje. Kao što je kardinal Newman napisao, savjest je „prvobitni namjesnik Kristov“ i „glasnik koji dolazi od njega, koji (...) nam se obraća iza vela i uči nas i upravlja nama kroz svoje izaslanike“.³ Newman je također opisao potpunom točnošću kako je „savjest najviši, no najmanje jasan učitelj (...) kojeg je tako lako zbuniti, pomutiti, iskvariti (...) koji je tako zaveden ponosom i strašću“⁴.

Takav razvoj događaja posljedica je odbacivanja pojma istine u filozofiji i humanističkim znanostima i općenito među kreatorima javnog mišljenja, što se ne slaže sa spoznajama koje se koriste u znanstvenom svijetu, primjerice, u zdravstvu ili inženjerstvu. To odbacivanje istine šteti pojmu prirodnog ili ugovornog društva i potiče radikalni individualizam.

Jačanje pojma neograničene moralne autonomije, tvrdnja da svaka osoba može definirati ili izabrati vlastite moralne vrijednosti, također se ne slaže s konceptom vladavine prava u našem društvu kao i npr. s velikim brojem propisa koji reguliraju razna područja, od zdravlja, sigurnosti, okoliša, građevina, pa čak i mišljenja (npr. „diskriminacija“ ili „govor mržnje“).

² W. M. ABBOTT, S. J., *Documents of Vatican II*, Herder and Herder, New York, 1966., 672-764.

³ John Henry NEWMAN, Letter to the Duke of Norfolk, u: *The Genius of John Henry Newman: Selections from his Writings*, Clarendon Press, Oxford, 1989., 263-264. Cf. *Catechism of the Catholic Church* (1994) par. 1778.

⁴ *Isto*, 253-254.

S obzirom na navedeno napuštanje koncepta istine (u teorijskom smislu) te u svrhu očuvanja društvenog sklada, pojavila se tolerancija kao vjerojatno najvažniji kriterij za prosudbu o pitanjima seksualnosti, braka, obitelji te o pitanjima početka i kraja života.

Zanimljivo je da su mnogi od tih istih ljudi koji inzistiraju na toleranciji općenito mnogo stroži kada se radi o pitanjima socijalne pravde ili okoliša, ponekad čak ocrnjujući protivnike, npr. skeptike s obzirom na fatalne klimatske promjene koje je izazvao čovjek. Istina je da se klima promijenila i vjerojatno će se i dalje mijenjati, no temperature nisu narasle u posljednjih osamnaest godina, odnosno od 1997. godine!

Katolička manjina u mojoj domovini Australiji (25,3 %) sad ima najviše mješovitih brakova tj. katolika s nekatolicima (bilo da se radi o osobama protestantske, pravoslavne, nekršćanske denominacije ili onima koji ne pripadaju ni jednoj religiji). Vjerojatno bi postotak mješovitih brakova bio još veći između partnera koji žive zajedno ali se odbijaju vjenčati. Dok je slom starih sektaških barijera velik blagoslov, ipak ti bolje: navedeni čimbenici otežavaju jačanje plamena vjere i ispravne moralne prosudbe među katoličkom djecom.

Zbog ideoloških razloga i financijske koristi, snažni glasovi u medijima, svijetu oglašavanja i interneta (pri čemu je internetska pornografija osobito opak problem), ujedinili su se kako bi promovirali ideju individualne slobode bez posljedica za druge ili društvo, koja odbija bilo kakav koncept prirodnog zakona, koja odbija urođene spolne razlike između muškaraca i žena, te kao posljedicu toga definira i odbacuje koncept braka kao zajednicu isključivo muškarca i žene, kao i neke druge ključne vrijednosti poput prava nerođene djece na život.

Jedan od načina na koje možemo opisati takav niz utjecaja koji su skeptični spram istine i još više spram moralnih istina, a koji uzvisuju neograničeni individualizam i autonomiju, jest taj da ih nazovemo relativističkima: to je tvoja istina a ovo je moja i obje su jednako vrijedne. Tako nešto ima štetne posljedice za društvo te osobito destruktivno djeluje na osjećaj nade.

Kako odgovoriti na ovu situaciju? Kao što nas je Drugi vatikanski koncil naučio, moramo usmjeriti naše napore na suradnju sa svijetom, a ne na osudu i anateme. To zahtijeva sigurnost u ono što vjerujemo. Don Julián Carrón iz *Comunione e Liberazione* nedavno je postavio sljedeće pitanje: „Vjerujemo li mi kršćani još uvijek u sposobnost vjere koju smo primili da bude posebno privlačna onima koje susrećemo i vjerujemo li još uvijek da njezina nezaštićena ljepota još uvijek može

osvojiti i očarati?“ Zatim dodaje: „U mnogim mladim ljudima današnjice, u takozvanom zapadnom svijetu, vlada veliko 'ništa', duboka praznina, koja je izvor očaja koji često završava u nasilju.“

Nedavni teroristički napadi u Parizu, prema mišljenju Don Carróna, ukazuju na to da je u Europi nastao velik prazan prostor u kojem mnogobrojne različite kulture, religije i pogledi na svijet žive u suživotu i koji se ne može očuvati sam po sebi. Njemu zaista prijete oni koji se boje slobode i žele nasiljem nametnuti vlastito viđenje stvari. Na koji način možemo odgovoriti na takvu prijetnju?

U svojem nedavnom obraćanju Europskom parlamentu papa Franjo je istaknuo: „Danas postoji tendencija za traženjem još većih individualnih prava; u podlozi toga stoji koncepcija ljudske osobe kao odvojene od svih društvenih i antropoloških konteksta, kao da je osoba neka vrsta 'monade' (μοναδες), koju sve manje interesiraju druge okolne 'monade'. Čini se kako jednako bitan i komplementaran koncept dužnosti više nije povezan s takvim konceptom prava. Kao rezultat toga, prava pojedinca se podržavaju, bez obzira na činjenicu da je svako ljudsko biće dio društvenog konteksta u kojem su njegova prava i dužnosti povezani s pravima i dužnostima drugih te sa zajedničkom dobrobiti samoga društva.“

Papa Franjo nedavno je rekao o starećoj europskoj populaciji: „U mnogim dijelovima nailazimo na opći dojam umora i starenja Europe koja je sada 'baka', koja nije više plodna i puna života. Kao posljedica toga, čini se kako su velike ideje koje su nekad nadahnjivale Europu sada izgubile svoju privlačnost, a zamijenile su ih birokratske tehnikalije njezinih institucija.“

Potom je iznio svoju viziju o tome na koji način je moguće obnoviti budućnost, počevši od mlađe generacije i ponovnog otkrivanja Europe koja je kreativna, snalažljiva, koja poštuje prava i svjesna je svojih dužnosti.

„Kao odgovor na to pitanje, dopustite mi da upotrijebim jednu sliku. Jedna od najslavnijih Rafaelovih fresaka nalazi se u Vatikanu i prikazuje tzv. Atensku školu. U središtu se nalaze Platon i Aristotel. Platonov prst uperen je prema gore, prema svijetu ideja, nebu, mogli bismo reći, prema nebesima. Aristotel drži ruku ispred sebe, usmjerenu prema promatraču, prema svijetu, konkretnoj stvarnosti. To mi se čini kao vrlo prikladan prikaz Europe i njezine povijesti. Budućnost Europe ovisi o ponovnoj uspostavi ključne veze između tih dvaju elemenata. Europa koja više nije otvorena prema transcendentalnoj dimenziji života jest Europa koja bi mogla polako izgubiti svoju dušu i taj 'humanistički duh' koji još uvijek voli i brani.“

Zloraba nauka Drugoga vaticanskog koncila u *Deklaraciji o vjerskoj slobodi* pridonijela je i utjecanju mnogih katolika u relativizam.

Koncil je, naravno, izričito potvrdio kako sve ljude „njihova sama priroda nagoni, a moralna obveza primorava na traženje istine, posebno „vjerske istine” (*Dignitatis humanae*, poglavlje 2), ali zbog unutarnjeg ljudskog dostojanstva osobe „nitko ne smije biti prisiljen djelovati na način koji se kosi s njegovim uvjerenjima” te svi ljudi moraju biti „zaštićeni od prisile od strane pojedinaca ili društvenih skupina i bilo kakve ljudske vlasti”, samostalno ili zajedno „unutar određenih granica” (*Dignitatis humanae*, poglavlje 2). Bila je to prekretnica i potvrda prava pojedinca na religijska uvjerenja i praksu protiv nametljive ili agresivne države.

Ne spominje se odnos između pape i biskupa kao službenih učitelja i branitelja biblijskog nauka kakav je razvilo crkveno učiteljstvo tijekom dvije tisuće godina; ne spominje se moć ključeva, Petrova moć da obvezuje i otpušta, koju danas provodi Petrov nasljednik papa te biskupi u zajedništvu s njim. *Dignitatis humanae* ne bavi se tim pitanjima.

Nakon niza skokovitih promjena poneki katolici danas slobodno probiru i odabiru samo neke od Deset zapovijedi. Područja neslaganja znatno su se povećala od 1968. godine, uz prvenstvo priziva savjesti ne samo protiv crkvenog učenja o neprirodnoj kontracepciji nego i u svrhu odbacivanja ideje da bi seksualna aktivnost trebala biti prakticirana između muškarca i žene ujedinenih u braku, kako bi se potvrdio legitimitet homoseksualnih aktivnosti, istospolnih brakova, pobačaja i eutanazije i opravdalo primanje svete pričesti nakon građanskog razvoda i ponovnog vjenčanja.

Velik, pa i prevelik, broj tih ljudi nije sklon sebe nazivati „manjim katolicima“, a još manje „lošim katolicima“. Prevelik broj njih isto tako ne pohađa redovito nedjeljnu misu, ali čini se da ih to ne sprječava da smatraju kako su jednako dobri katolici, dobri kao i sam papa!

Dakle, moramo nastaviti važan posao koji je započet na mnogim mjestima, počevši od naših mladih u osnovnim školama i uliti im spoznaju kako svih Deset zapovijedi čini bitan, životvorni moralni okvir za svakodnevni život te da prihvaćanje sedam smrtnih grijeha i odbacivanje tradicionalnih vrlina nije moguće ako želite slijediti Krista.

Gdje smo sada i što možemo učiniti?

Vratimo se jedno od Isusovih učenja. U prispodobu o Sijaču (Luka 8:4-15) jedan sije sjeme prije nego što su brazde uzorane. Sjeme stoga pada na obližnje putove, neko na kameno tlo. Drugo sjemenje su pokupile ptice. Danas s moćnim strojevima možemo sijati sjeme u već uzorane brazde i pokriti ih brzo. Te promjene znače da i neprijatelj također može posaditi svoj korov vrlo učinkovito. Danas možemo lakše navodnjavati i gnojiti usjeve, bez obzira bili oni dobri ili loši.

Mnogi otporne sorte pšenice razvijene su da se mogu uzgajati u različitim klimama. Ne treba svatko postati član Opusa Dei ili Neokatekumenskog pokreta! Neki sorte su pak manjkave, izgledaju zdravo, ali ne proizvode sjeme. Neki oblici katoličkog života su kontraceptivni, na površini sve izgleda dobro, ali ne nastaje novi život. Sve biljke moraju biti otporne jer je onečišćenje u zraku sada gotovo jednako jako kao što je bilo u poganskom svijetu u Isusovo vrijeme i one se još uvijek moraju boriti s korovom.

Tijekom posljednjih pedesetak godina proživjeli smo revolucionarne trenutke. Činjenica da je katolička Irska nedavno postala prva zemlja u svijetu koja je prihvatila brak homoseksualnih osoba na referendumu, glasom naroda, pokazuje koliko su stare istine uzdrmane ili preokrenute. S obzirom na doprinos koji su značajni propusti Crkve u Irskoj, posebno u odgovoru na seksualno zlostavljanje, imali u ovom rezultatu, to također pokazuje kako snaga ili slabost katoličkog glasa u modernim društvima ovisi o vjernosti našeg svjedočenja Krista i naše brige za druge.

Jedan od najkorisnijih doprinosa kršćanskom shvaćanju toga „vrtloga“ jest nedavna knjiga sjevernoameričke spisateljice Mary Eberstadt *Adam i Eva nakon pilule. Paradoksi seksualne revolucije* iz 2012. godine. Ona započinje tvrdnjom kako „ni jedan događaj od trenutka kada je Eva ubrala jabuku nije imao takve posljedice za odnose među spolovima kao pojava moderne kontracepcije“. Taj je događaj vjerojatno „središnja činjenica našeg vremena“.

To je izazvalo seksualnu revoluciju početkom šezdesetih godina, u kojima je seksualna aktivnost svedena na „zdravstvenu rasonodu“, a ta se poruka proširila diljem svijeta djelovanjem muzičkih skupina poput Beatlesa i Rolling Stonesa. Tako je većina zapadnih društava doživjela „rastuće stope razvoda, povećanje promiskuiteta, maloljetničke delinkvencije i zanemarivanje djece i drugih obiteljskih odgovornosti“. Pisac Pitirim Sorokin u knjizi *Američka seksualna revolucija*, navodi kako su učinci koje je prouzročila pilula veći od posljedica gotovo svih revolucija, uz izuzetak

ruske komunističke revolucije. Mnogi od vas, koji su živjeli pod komunističkom vlašću, ponajprije su pozvani suditi o osnovanosti njegove tvrdnje.

Mary Eberstadt s pravom navodi kako je teret te revolucije najviše pogodio one najmanje i najslabije, tj. djecu i žene a osnažio one najjače i najveće grabežljivce – sebične muškarce.

Žene su danas obrazovanije, imaju veće slobode i mogućnosti, no društvene znanosti jasno ukazuju na jedan fenomen, pa i paradoks sve većeg nezadovoljstva kod žena. Zahvaljujući kontracepciji i pobačaju muškarci su oslobođeni od supružništva i očinstva, čime je produljen period muške adolescencije, stanja koje prethodi zrelosti, nevoljkosti prihvaćanja ograničenja i odgovornosti.

U dobi seksualnog obilja, suočeni smo s oskudicom romantičnih odnosa, bujicom toksičnih slika u poplavi seksualnih sadržaja pri čemu se previše mladih i starijih muškaraca povlači iz stvarnih odnosa, iz seksualne intimnosti u imaginarni svijet pornografije. To šteti, a ponekad i uništava brakove. Naravno, društvene znanosti nam ukazuju i na povećanje muškog nezadovoljstva.

Godine 1968. papa Pavao VI. izdao je *Humanae vitae*, u kojem je iznio svoj nauk protiv neprirodne kontracepcije. Taj je nauk većinom odbijen, kako unutar tako i izvan Crkve, no papa Pavao VI. snažno je opravdan kao prorok koji je sveobuhvatno precizirao štetne posljedice kontracepcijskog mentaliteta za društvo, poput većeg broja samohranih majki, domova bez očeva i već navedenih narcisa, nezrelih muškaraca.

Dopustite mi da upotrijebim još jedan uvid Mary Eberstadt. Tijekom godina Hladnog rata između komunističkog režima i Zapada mnogi zapadni liberali moralno su izjednačavali slobodan svijet i komunistički režim, doživljavali Hladni rat kao lažnu konstrukciju i odbijali priznati višestruka i očigledna zla komunističkog carstva.

Isto tako ti isti liberali i njihovi nasljednici odbijaju priznati cijenu i štetu koju je prouzročila seksualna revolucija. Više nije potrebno pozivati se na priče iz života ili vlastito iskustvo, jer su mnogobrojna područja u kojima se očituju štete i nesreće danas naveliko katalogizirana u istraživanjima iz društvenih znanosti. Isto tako jasno je vidljiv pozitivan utjecaj monogamnog braka i prakticiranja religije. Danas se, kao i tada, možda iz različitih razloga, intelektualno poricanje nastavlja, a „sklonost nevjerovanju” prkosno se širi.

Iščitavanje znakova vremena je otežano jer mišljenje većine nije uvijek ispravno. Potrebni su nam svrha i ciljevi, potrebno je slijediti Duh kojeg nije lako prepoznati, umjesto zarobljenosti u trendovima, dobrim ili lošim, jer u mnogima dijelovima, možda i u većini dijelova zapadnog svijeta Crkva i dalje gubi bitku. U zapadnom svijetu svi mi koji volimo Crkvu ne možemo ne primijetiti tu činjenicu, a kamoli ju poricati. Ako ne prepoznamo gdje se nalazimo, bit će nam puno teže pripremiti se za ponovnu evangelizaciju.

Budući da ne možemo zapovjediti ili pokrenuti okretanje Kristu, postoji li nešto korisno što možemo pokušati učiniti? Dopustite mi da predložim neke jednostavne korake i najbolji način na koji se možemo oduprijeti antagonističkim pritiscima. Kako bismo zaustavili propadanje, bilo da se radi o sportu bilo o vjeri, potrebno je inzistirati na posloženim temeljima.

Kao prvo, moramo naglasiti važnost vjere u jednoga pravog Boga koji nas voli. Moramo se intelektualno suprotstaviti snagama novog ateizma i vjerovati u ono što možemo ponuditi u potrazi za Istinom. To podrazumijeva poznavanje filozofije i znanosti, obranu koja polazi od razuma prije pozivanja na Otkrivenje.

Kao drugo, raspeti Krist i njegova učenja moraju biti u središtu katehetskog i vjerskog odgoja u radu s mladima. Kršćanstvo temeljeno na raspeću od ključne je važnosti ukoliko se želimo obraćati onima koji pate i onima koji stvarno osjećaju potrebu za otkupljenjem. Plodovi uskrsnuća često se ne osjećaju ili ne primjećuju u svakodnevnom životu. U vrijeme reformacije tako je nešto bilo nepotrebno navoditi, jer je Krist bio središnja točka za sve suprotstavljene strane, protestante i katolike. No, to nije tako u našem slučaju, bilo unutar Crkve bilo izvan Crkve. Stoga sam ja kao nadbiskup započeo reformirajući vjeronauk i bogosloviju. Od ključne je važnosti bilo redom i cjelovito objasniti i zagovarati važnost temeljnih uvjerenja publici koja često nije imala prethodnih saznanja i nije poznavala temeljnu priču koja stoji u njihovoj podlozi.

Prečesto smo u prošlosti pretpostavljali kako netko drugi podučava temeljne istine krsnih obećanja; ono što je opisano kao četiri temelja na zadnjoj stranici naših udžbenika *To Know, Worship and Love (Znanje, štovanje i ljubav)*: jedan Bog, jedan Otkupitelj i Sin Božji, jedna Crkva (ponajprije i prvobitno) i Isusov poziv da ga slijede, živeći dvije velike zapovijedi ljubavi kroz osnovni okvir Deset zapovijedi.

Moja treća točka dobro je objašnjena na nedavnom sastanku biskupa, kada je mladi biskup naglasio da naši stavovi o spasenju, njegovoj prirodi, univerzalnosti ili granicama, o kriterijima kojima se Krist koristio u prosuđivanju utječu na cijeli naš pristup katoličkom životu.

Možemo se dovesti u opasnost da počnemo djelovati kao da smo samo jedna od organizacija ovoga svijeta u kojem razmatranja o Bogu ne znače mnogo. Što smo bliže toj krajnosti, sve bi nas manje trebala čuditi nezainteresiranost ljudi za poziv na obraćenje.

Danas svakako razumijemo da je Bog koji nam sudi istodobno pun ljubavi i suosjećanja, i pravedan, no Isus je također rekao „tijesan je put koji vodi do spasenja“ (Mt 7,14).

Živimo u svjetlu vječnosti, prateći Kristov poziv na čistoću srca, obraćenje, pravu ljubav i vjeru.

Moja četvrta točka tiče se toga kako je danas čak i u redovnom kršćanskom obrazovanju Krist prečesto maknut iz fokusa, njegova su teška učenja neshvaćena ili zanemarena. I dok je nezainteresiranost obično veći problem, postoji čitav niz alternativa, npr. karizma utemeljitelja, globalno zatopljenje, održivost planeta, teoretiziranja o socijalnoj pravdi, pa i borba za život, umjesto isticanja poziva na pokajanje i vjerovanje, na slijeđenje našeg brata Otkupitelja Isusa Krista, jedinog Sina Boga Abrahama, Izaka i Jakova. Tako se pogriješno usmjerena revnost naše svete pričesti prečesto pretvara u javnu proslavu umjesto u svečani tradicionalni čin štovanja.

Pravilno štovanje Boga, Oca našega, po Kristu Njegovu Sinu, u kombinaciji s ispravnim kršćanskim obrazovanjem, primijenjeno u našim župama i cjelokupnom društvu kroz vjerno svjedočenje Krista i brigu za druge, može se opisati kao uspostava potrebnih socioloških okvira za nepredvidljivo djelovanje Duha u obiteljima i zajednicama vjernika.

Liturgija koja nas uzdiže i potiče na promišljanje o božanskom od ključne je važnosti. Svim katolicima potrebna je pomoć da shvate važnost slavljenja svete pričesti i toga važnog trenutka kad se Bog sjedinjuje s nama kroz darovanje samoga sebe. Upravo kroz to samodarovanje mi možemo u potpunosti postati Božji narod koji može uistinu živjeti novu evangelizaciju.

Peto i temeljno: želio bih ponoviti da mladi i njihovi roditelji iz svih katoličkih obitelji, dobrih, loših ili ravnodušnih, trebaju biti upoznati s činjenicom da su Deset zapovijedi neophodan životvorni moralni okvir za sve kršćane, a ne samo za nekoliko starih vjernika koji dolaze u crkvu. Prvenstvo savjesti (štetan pojam kada se primjenjuje na Božju riječ) ne može nikoga razriješiti bilo

koje od Deset zapovijedi. Deset zapovijedi nisu nešto poput završnog testa s deset pitanja od kojih treba pokušati riješiti samo šest.

Većina mladih australskih katolika govori poput relativista, čak i onda kada su njihovi moralni stavovi ispravni. Više ne postoji nikakvo instinktivno prihvaćanje moralnih istina, osim možda u području ekologije i socijalne pravde.

Nastavljajući dalje od navedenih temelja, kako bismo se pozabavili katoličkim oblicima nove evangelizacije, moramo priznati kako katoličanstvo nije samo za svece jer su i grešnici svake vrste i kvalitete oduvijek bili dio katoličke povijesti, na našu sramotu. Moramo činiti ono što u društvenom smislu možemo za one koji se nalaze na vanjskom rubu koncentričnih ili preklapajućih krugova koji čine kršćansku zajednicu. To je također dio izazova koji Papa Franjo postavlja pred nas, da ponese svoju vjeru na rubove društva.

Ne postoji alternativa tome, no mi smo precijenili svoju snagu i podcijenili snagu protivnika, koji se eksponencijalno povećao zahvaljujući televiziji, svijetu zabave i mode, a sada i interneta i sve širem rasponu sredstava brze komunikacije.

Umjesto da žalimo za pogodnostima, koje je tradicionalni katolički život osiguravao kroz stoljeća u gradovima, mjestima i selima i u svojevrsnom uživanju u našoj malobrojnosti u neprijateljskom svijetu, moramo raditi na obnovi naše obrane, kako bismo u društvenom smislu ojačali katolički identitet i praksu, a ne inzistirali na uklanjanju preživjelih oslonaca.

Neke od starih srednjovjekovnih tradicija popularne su kod mladih ljudi, poput molitva pred svetim sakramentom, koji zadovoljava njihovu potrebu za tišinom i sabiranjem misli, dok je blagoslov redovito jednako popularan poticaj za slavljenje.

Zadnja točka odnosi se na obiteljsku molitvu. Za novu evangelizaciju potreban je molitveni doprinos kućne Crkve – *Ecclesia domestica*. Poticanje predanosti jednostavnom modelu, koji je predložio jedan američki biskup „jedite zajedno, molite zajedno i idite na misu zajedno“ vrlo je pohvalno. Katolička obitelj jest srce Crkve, a mi moramo potaknuti to srce da snažno kuca u molitvi, kako bi njegovi članovi mogu biti djelatni svjedoci nove evangelizacije.

George kard. Pell

1. lipnja 2015.